

Kotilava–Hemvett

Kotimaiset tieteelliset lehdet avoimiksi ja vaikuttamaan

Hankkeen esittely Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalveluiden Missä mennään -webinaarissa 29.9.2016

**Riitta Koikkalainen, tietoasiantuntija
Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut**

**050 4489 464
riitta.koikkalainen@helsinki.fi**

KANSALLISKIRJASTO

Kotilava–Hemvett

Kotimaiset lehdet avoimiksi ja vaikuttamaan on Kansalliskirjaston ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteinen projekti 2015–2017.

Osana Avoin tiede ja tutkimus -hanketta se edistää avointen toimintamallien käyttöönottoa tieteellisessä tutkimuksessa. Tämä sisältää myös julkaisutoiminnan: avoimen julkaisemisen välityksellä tieteen tulokset ovat nykyistä nopeammin ja laajemmin saatavilla.

Työskentelyn taustalla on Jyrki Ilvan ja Johanna Liljan raportti [Kotimaiset tieteelliset lehdet ja avoin julkaiseminen](#) (2014) sekä Piia Naukkarisen selvitys [Avoimen julkaisun tuen malli](#) (2016).

Kotimaisia tieteellisiä lehtiä tarvitaan

**Kotimaisten tieteellisten lehtien
elinvoimaisuus ja avoimuus ovat
tärkeitä sekä tiedeyhteisölle että
suomalaiselle yhteiskunnalle.**

Kaksi väylää avoimuuteen ja vaikuttavuuteen

Sähköinen julkaisualusta

TSV:n jäsenilleen tarjoamaa Open Journal Systems (OJS) -palvelua muokataan entistä käytettävämmäksi julkaisemisen työkaluksi. Työ on alkanut syksyllä 2015.

Rahoitusmalli

Luodaan rahoitusmalli, joka mahdollistaa julkaisujen siirtymisen välittömästi avoimiksi. Työ on alkanut maaliskuussa 2016.

Sähköinen julkaisualue

Tunnisteet, näkyvyys ja oikeudet:

- DOI, Orcid – tuki ja ohjeistus
- ARTO, DOAJ – rajapinnat ja ohjeistus
- Creative Commons-lisenssit – tuki ja ohjeistus

Ulkoiset uudistukset:

- Houkuttelevuus: ulkoasun uudistaminen
- Mobiililaitteet ja responsiivisuus
- Tunnistettavuus: nimi, tunniste, osoite

Järjestelmän toimivuus:

- Suomenkielinen uusi käännös
- Vikojen korjausta ja parannuksia
- Tilastointi ja sitä koskeva ohjeistus

Ylläpito:

- Sopimukset lehtien kanssa
- Julkaisujen pitkäaikaissäilytys
- Päivitykset, tekninen tuki, neuvonta

OJS:ää työstää suunnittelija Antti-Jussi Nygård (antti-jussi.nygard@tsv.fi)

Lehdet ja niiden talous

Tieteellisten seurain valtuuskunnan 274:stä jäsenseurasta säännöllisesti lehtiä julkaisevia seuroja on noin 100.

Valtionapu on useimmalle lehdelle tärkeä tulonlähde. Sen jakaminen on yksi TSV:n tehtävistä.

Vuonna 2014 Tieteellisten seurain valtuuskunnan kautta valtionapua sai 92 lehteä. Niiden kulut olivat yhteensä 2 106 713 € ja tuotot 1 893 139 €.

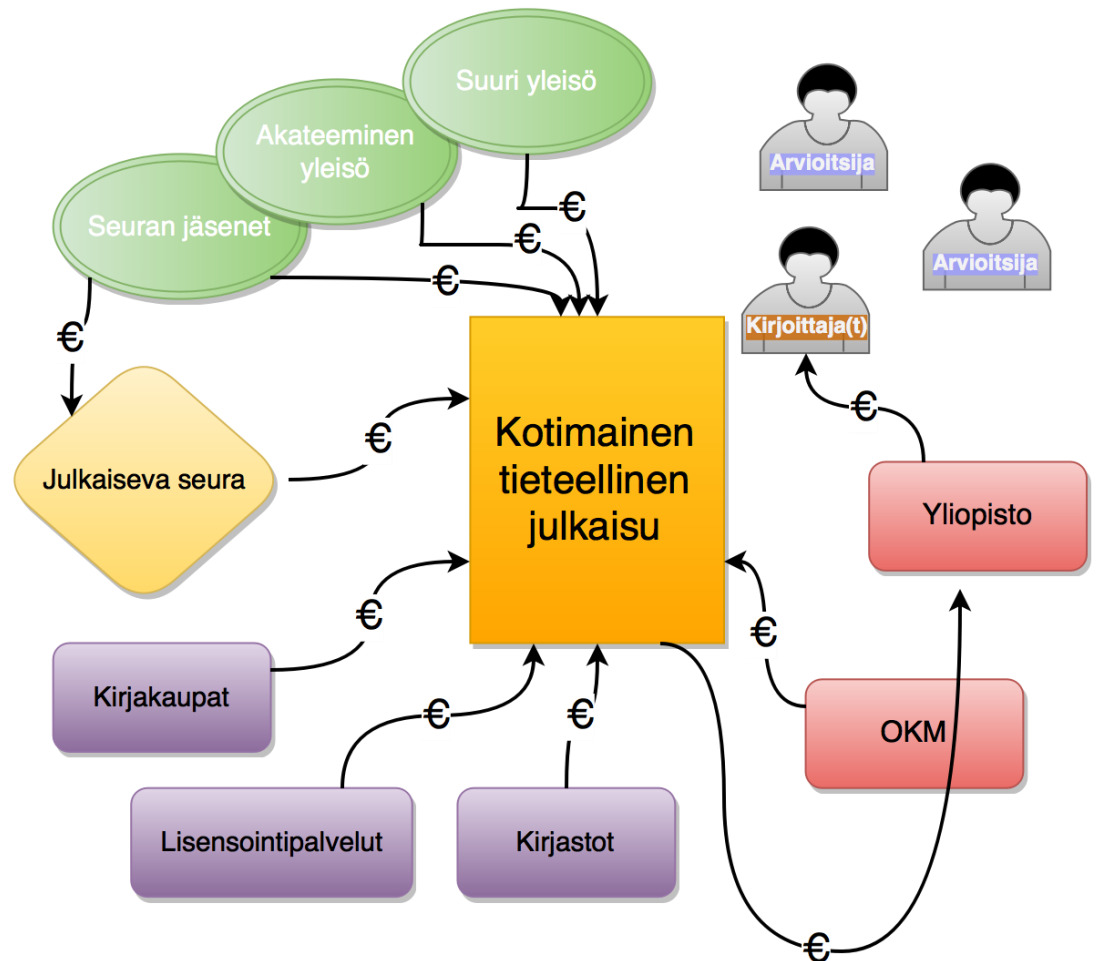
Artikkeleita julkaistiin 1 383 kpl.

Lehtien rahoitus 2016

Lehtien tärkeimmät tulonlähteet 2016:

- tilaajamaksut
- seura
- valtionapu

Kuvio: Johanna Lilja 2016.

Miksi uusi rahoitusmalli

Tutkimusrahoittajat edellyttävät jo nyt, että niiden rahoittamien tutkimusten tulokset julkaistaan avoimesti.

Nykyinen tilauskantaan, valtionapuun ja talkootyöhön perustuva tiedejulkaisemisen rahoitusmalli on perustaltaan hauras ja riskialtis.

Sen puitteissa avoimeen julkaisemiseen siirtyminen on hyvin vaikeaa, jollei mahdotonta.

Uutta rahoitusmallia tarvitaan turvaamaan kotimaisen tiedejulkaisemisen tulevaisuus muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa kilpailu kirjoittajista kovenee.

Rakenteilla konsortio

Kirjoittajamaksut eivät ole Suomen oloissa realistinen vaihtoehto.

Kotilava on rakentamassa konsortiota, jossa lehtien rahoitus kerätään lehtien avoimuudesta hyötyviltä tahoilta.

Näitä ovat esimerkiksi yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimusrahoittajat.

Syksyllä 2016 11 suomalaisen tiedelehden joukko on valmiina kokeilemaan käytännössä, miten konsortio toimisi.

Pilotoinnin eteneminen

Toukokuussa 2016 kerättiin 11 pilottilehden ryhmä, jolta saatujen tietojen perusteella on tehty rahoitustarvelaskelmia ja arvioitu artikkelikohtaisia maksuja.

Syksyllä 2016 haetaan pilotointirahoitusta. Alustavien laskelmien mukaan 11 lehden konsortiokekeilussa tarvitaan noin 168 000 €.

Konsortioidean koettelu alkaa heti, kun rahoitus on saatu.

Hankkeesta tiedotetaan lehdissä, seminaareissa ja konferensseissa.

Avoimia kysymyksiä

Millä perusteilla konsortion rahoittajien maksut määräytyisivät?

Miten konsortiosta tuleva tuotto lehtien kesken jaettaisiin?

Mikä on valtionavun rooli?

Kuinka rahaliikennettä hallinnoitaisiin?

Apuna ohjausryhmä

Kotilavan työskentelyä tukee 10-henkinen ohjausryhmä, johon kuuluu kustantajien, tutkimusorganisaatioiden ja -rahoittajien edustajia.

Tiina Eklund, Suomen yliopistokirjastojen neuvosto (pj.)

Jyrki Hakapää, Suomen Akatemia

Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

Jaana Latvanen, AMKIT-konsortio

Johanna Lilja, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Sami Niinimäki, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Pekka Nygren, Suomen tiedekustantajien liitto

Emilia Palonen, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Elisa Tiilikainen, rahoituspilottiin osallistuvat lehdet (*Gerontologia*)

Pilotoinnin aikana

(1/3)

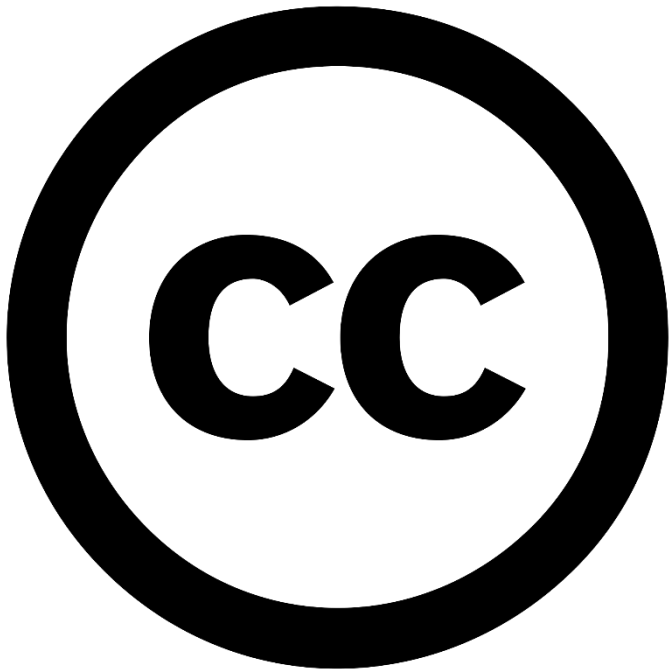
AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

Julkaistava sisältö on

**kokonaan,
välittömästi ja
pysyvästi
avointa.**

Pilotoinnin aikana

(2/3)

- Lehden sisältö koostuu pääosin vertaisarvioiduista artikkeleista. Tämä on dokumentoitava jollain tavoin.
- Lehti ei peri pilotoinnin aikana kirjoittaja- tai sivumaksuja, ellei hankkeessa yhteisesti näin sovita.
- Julkaistut tekstit saatetaan käyttöön [avoimella lisensillä](#).

Pilotoinnin aikana

(3/3)

- Lehti hakee rekisteröintiä [DOAJ:iin](#).
- Lehdet ohjaavat kirjoittajia ottamaan käyttöön [Orcid-tunnisteen](#). Sen pitää näkyä artikkeleiden metadatatassa.
- Lehdet antavat artikkeleille [DOI-tunnuksen](#).
- Lehti sallii rinnakkaistallennuksen.

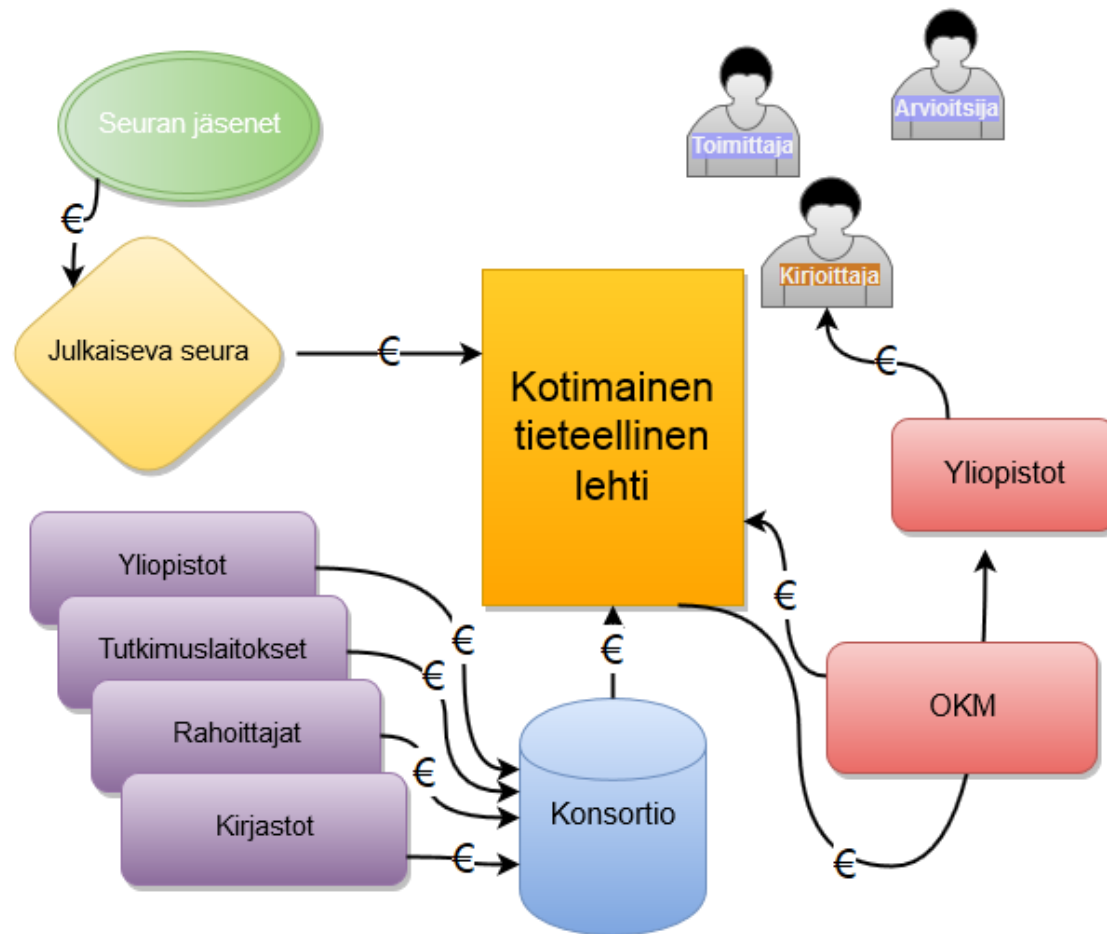
TSV:n ylläpitämän OJS-järjestelmän kautta saa täytettyä monet vaatimuksista.

Lehtien rahoitus 2018?

Lehtien tulonlähteet
pilotoinnin jälkeen:

- seura
- konsortio
- valtionapu

Kuvio: Johanna Lilja 2016.

Tähtäimessä:

Vuonna 2018 Suomessa on olemassa

pysyvä, toimiva ja järkevä

**tekninen alusta ja rahoitusmalli
kotimaisten tiedelehtien avoimelle
julkaisemiselle.**

Kotilava–Hemvett

AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

KANSALLISKIRJASTO

Esityksen linkkejä

Tarkistettu 28.9.2016

Avoin tiede ja tutkimus: <http://avointiede.fi/>

Creative commons -lisenssit: <http://creativecommons.fi/lisenssit/>

Digital object identifier -tunnus (DOI): <http://www.doi.org/index.html>

Directory of open access journals (DOAJ): <https://doaj.org/>

Ilva, Jyrki & Johanna Lilja (2014). *Kotimaiset tieteelliset lehdet ja avoin julkaiseminen. Selvitys mahdollisista rahoitusmalleista*. Helsinki: Tieteellisten seurain valtuuskunta. <http://www.doria.fi/handle/10024/102279>

Naukkarinen, Piia (2016). *Avoimen julkaisun tuen malli. Selvitys*. Helsinki: Avoin tiede ja tutkimus -hanke. <http://avointiede.fi/documents/10864/12232/Avoimen+julkaisemisen+tuen+malli/73838e9b-7924-446c-9c7a-cc8f759919bb>

Kotilava-hanke: <http://kotilava.fi/>

Open journal systems -palvelu (OJS, TSV:n tarjoama): <http://pro.tsv.fi/tisci/index.php>

Orcid-tutukijatunniste: <https://www.csc.fi/fi/orcid>

Tieteellisten seurain valtuuskunta: <https://www.tsv.fi/>

KANSALLISKIRJASTO